

**UZASADNIENIE do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie
z dnia 5 maja 2014 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Popówka PLH060016**

Zgodnie z art. 28 ust.1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, 628 i 842) sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 sporządza plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat; pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską, jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty.

Zgodnie z art. 27a ustawy o ochronie przyrody sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 jest właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska. Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.).

Stosownie do art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody) oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 poz. 1235 i 1238), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 3 i ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 Popówka PLH060016 został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory i uznany za obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW) w 2007 r.

Decyzją nr 2008/25/WE Komisji Europejskiej z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG pierwszego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny.

Obecnie status prawny obszaru określa decyzja Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE. L. z 2013 r., Nr 350, poz. 287).

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty- specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Popówka PLH060016 (zwanego dalej obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych (dokumentacja sieci Natura 2000, zawierająca zakres zgodny ze stosownymi decyzjami wykonawczymi Komisji Europejskiej) obszar Natura 2000 Popówka PLH060016 wyznaczono w celu odtworzenia i zachowania we właściwym stanie ochrony kolonii typu zwartego susła perełkowanego *Spermophilus suslicus* (Güldenstaedt 1770), gatunku wymienionego w Załączniku II i IV dyrektywy Rady 92/43/EWG oznaczonego kodem 2608. Kod zaczerpnięto z portalu Eionet http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal, będącego oficjalnym partnerem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA).

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty- specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Popówka PLH060016 został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotu ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - Dz.U.U.E.L92.206.7, Dz.U.U.E-sp.15-2-102 z późn. zm.).

Plan zadań ochronnych został opracowany w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09 pn. "Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski", dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach prac nad projektem planu została sporządzona dokumentacja planu zadań ochronnych, której wykonawcą była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie. Wyniki prac eksperckich posłużyły do przygotowania niniejszego projektu zarządzenia.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Plan zadań ochronnych został sporządzony dla całego obszaru Natura 2000 Popówka PLH060016, gdyż nie stwierdzono okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody:

- 1) dla obszaru, ani jego części nie ustanowiono planu ochrony,
- 2) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy, rezerwat przyrody lub park krajobrazowy, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody,
- 3) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy lub rezerwat przyrody, dla których ustanowiono zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody,
- 4) obszar nie pokrywa się w całości lub w części z obszarem nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres, o którym mowa w ust. 10,
- 5) obszar nie znajduje się na obszarach morskich.

Przebieg granic obszaru w postaci mapy przedstawiono w załączniku nr 2, oraz opisano w załączniku nr 1 w oparciu o punkty węzłowe, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, tj. w układzie współrzędnych, o którym

mowa w § 3 ust. 1 pkt. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. 2012, poz. 1247).

W toku prac przeanalizowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla utrzymania lub osiągnięcia właściwego stanu przedmiotu ochrony obszaru oraz oceny prawdopodobnych kierunków zmian uwarunkowań przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i ich możliwego wpływu na stan ochrony przedmiotów ochrony. Dokonana analiza wykazała, iż do najważniejszych istniejących zagrożeń dla przedmiotu ochrony należy częsta penetracja terenu obszaru przez turystów i miejscowych rolników, włącznie z ruchem pojazdów mechanicznych i maszyn rolniczych, niebezpieczeństwo zaprzestania kośnego użytkowania obszaru, nasilone drapieżnictwo oraz mechanizmy wewnątrzpopulacyjne. Zidentyfikowane zagrożenia wynikają z całkowitego zaniechania lub zbyt małej intensywności koszeń murawy pastwiska, braku nawożenia, presji drapieżników szczególnie lisów oraz depresji genetycznej kolonii wywołanej izolacją stanowiska.

Suseł perełkowany jest gatunkiem bardzo wrażliwym na zmiany klimatyczne i w związku z tym, jako potencjalne zagrożenie wytypowano letalne warunki pogodowe związane z niestabilnością zim z dużą ilością odwilży, okresy wiosenne z niskimi temperaturami i długotrwałymi opadami deszczu oraz letnie deszcze nawalne.

Jako potencjalne zagrożenie dla istnienia we właściwym stanie przedmiotu ochrony, określono również, wynikającą z izolacji, możliwość przegęszczenia kolonii susłów po niekontrolowanym rozwoju i wyczerpaniu pojemności stanowiska. Tego rodzaju negatywne zjawisko powoduje przede wszystkim zmniejszenie powierzchni arealów osobniczych, a tym samym ograniczenie dostępu do pokarmu. Z tej przyczyny dochodzi do częstych konfliktów pomiędzy osobnikami. Stres i ograniczenie dostępu do pokarmu powoduje obniżenie płodności osobników, a nawet całkowite zahamowanie rozrodu u samic prowadzące do znacznego ograniczenia liczebności osobników w kolonii lub do jej całkowitego wymarcia.

W oparciu o zidentyfikowane zagrożenia oraz stan ochrony przedmiotów ochrony sformułowano cele działań ochronnych w sposób umożliwiający ich monitoring i weryfikację oraz postęp w realizacji.

Wskazane działania ochronne mają na celu utrzymanie właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony, tj. utrzymania miejscowej kolonii susła perełkowanego na poziomie od ok. 4 do ok. 7 tys. osobników. Działania, które pozwolą osiągnąć ww. cele związane będą przede wszystkim z utrzymaniem właściwego stanu siedliska. Właściwy stan siedliska w obrębie obszaru związany jest ze stałym utrzymywaniem murawy na terenie pastwiska na niskiej wysokości poprzez systematyczne jej wypasanie i koszenie, bądź dokaszanie po niewystarczającym wypasie. Teren obszaru musi być również systematycznie nawożony, co zapewni odpowiednią żyzność siedliska, a tym samym umożliwi utrzymanie właściwego składu gatunkowego murawy. Izolacja siedliska prowadzi do przegęszczeń osobników w obrębie stanowiska, co w konsekwencji stresogennego wpływu przegęszczenia może być przyczyną znacznych spadków liczebności w kolonii. W takiej sytuacji należy przeprowadzić kontrolowane odłowy osobników z miejsc przegęszczonych i przesiedlić je w miejsca o optymalnych warunkach siedliskowych w ramach planowanych reintrodukcji. W celu ograniczenia penetracji obszaru przez turystów i miejscowych rolników zaplanowano budowę ogrodzenia ograniczającego presję ludzi i przejazd pojazdów i maszyn oraz usprawniającego wypas, jako podstawowy zabieg utrzymujący optymalne warunki siedliskowe.

Zgodnie z § 3 pkt 2 lit. c rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, dokonano szczegółowej analizy dokumentów planistycznych, których realizacja potencjalnie może stworzyć zagrożenie dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego i gatunku, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. W rezultacie dokonanej analizy nie wykazano potrzeby zmian w istniejących dokumentach planistycznych, które prowadziłyby do eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedliska oraz gatunku, dla którego ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Zagrożeniom dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony w obrębie obszaru przyporządkowano kody i opisy z Listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań stanowiącej załącznik nr 5 obowiązującej Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000.

Zaplanowany monitoring dotyczy stanu zachowania populacji gatunku susła perełkowanego *Spermophilus suslicus*, stanu zachowania siedliska przyrodniczego oraz efektów realizowanych działań ochronnych według parametrów i wskaźników Państwowego Monitoringu Środowiska, opracowywanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Sporządzenie planu ochrony dla obszaru nie jest konieczne.

Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotowi ochrony w obszarze. W opracowywaniu projektu planu zadań ochronnych dla w/w obszaru Natura 2000 brali udział interesariusze zaproszeni do Zespołu Lokalnej Współpracy oraz społeczeństwo.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie obwieszczeniem znak: RDOŚ-06-WST III/6643-018/02/10/ps, z dnia 19 października 2010 r., zawiadomił o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000 oraz możliwości złożenia uwag i wniosków do założeń przedmiotowego dokumentu. W trakcie procesu planistycznego przeprowadzono dwa spotkania dyskusyjne, które odbyły się w dniach: 8 listopada i 14 grudnia 2010 r. w siedzibie Urzędu Gminy Miączyn, z udziałem Zespołu Lokalnej Współpracy, biorącego udział w tworzeniu dokumentacji do planu zadań ochronnych. Do prac nad określeniem działań ochronnych (w zespole roboczym, zwanym Zespołem Lokalnej Współpracy) zostali zaproszeni przedstawiciele: Gminy Miączyn, Starostwa Powiatowego w Zamościu, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie, miejscowych rolników, organizacji pozarządowych: Fundacji Ochrony Susła Perełkowanego, Zamojskiego Towarzystwa Przyrodniczego oraz ekspertów przyrodniczych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie zgodnie z obowiązującym przepisami zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w opracowaniu projektu dokumentu, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Obwieszczeniem z dnia 17 października 2013 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1,2,3,4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko i w związku z art. 28 ust.4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej w dniu 17 października 2013 r. Obwieszczenie było również wywieszane na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Miączynie w dniach od 17 października do 15 listopada 2013 r. Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

W trakcie spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy przeanalizowano zasadność zgłaszanych uwag i wniosków. Przedstawiciel organizacji ekologicznej zaproponował budowę platformy widokowej oraz zatoki postojowej w pasie drogowym na granicy obszaru oraz wytyczenie przez obiekt ścieżki dydaktycznej. Wniosek został odrzucony, gdyż udostępnienie obiektu koliduje z wymogami ochrony gatunku i prowadzonymi zadaniami ochronnymi. Kolejny wniosek złożony przez Klub Przyrodników dotyczył możliwości wykorzystania pakietów rolnośrodowiskowych w ochronie przedmiotu ochrony na obszarze w ramach PROW. Obecnie zadania ochronne realizowane są jedynie w ramach pakietu rolnictwo ekologiczne i są dostosowane do reżimów działań ochronnych gatunku. Nie ma obecnie możliwości wdrożenia innych pakietów rolnośrodowiskowych. Działania ochronne w siedliskach nie są uzależnione od działań w ramach PROW. Klub Przyrodników zaproponował również w kolejnym wniosku, aby w razie braku zainteresowania ze strony rolników wykonywaniem zabiegów ochrony czynnej na obszarze, przewidzieć opcję wykonywania tych zadań przez podmiot sprawujący nadzór nad obszarem. Obecne finansowanie ww. zadań, w ramach projektu ochronnego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko wymusza stosowanie procedur wyłaniania wykonawców dla części zabiegów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.). Ponadto uznano za zasadny wniosek budowy wiaty dla stada krów systematycznie pasących się na terenie obszaru.

W trakcie prac nad sporządzaniem projektu Planu Zadań Ochronnych, do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie wpłynęło pismo Lubelskiego Oddziału Regionalnego

Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (znak: BDSPB03-69113-07/WPROW-JS/13 z dnia 7.11.2013 r.) w sprawie sprzeczności zaproponowanych w planie zadań ochronnych działań ochronnych z wymogami programu rolnośrodowiskowego dla Pakietu 3,4 i 5, określonymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Program rolnośrodowiskowy" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W związku z powyższym w PZO dla obszaru Natura 2000 Popówka PLH060016, odstąpiono od kwalifikacji zadań ochronnych związanych z intensywnym koszeniem i wypasem, jako działań fakultatywnych. Równocześnie nie uwzględniono wniosku o zmianę wymogów dla ww. zadań ochronnych, jako obligatoryjnych z intensywnego użytkowania na ekstensywne jak również w odniesieniu do zmniejszenia dawki azotu w nawożeniu obszaru. Tego typu zmiana w użytkowaniu obszaru powodować będzie pogorszenie warunków siedliskowych dla przedmiotu ochrony i w związku z powyższym nie ma obecnie możliwości skorzystania z ww. pakietów rolnośrodowiskowych.

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 *ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 z późn. zm.)*, uzgodniony przez Wojewodę Lubelskiego pismem z dnia 24 kwietnia 2014 r. znak: PN-I.0522.9.2014.GK.

Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie w okresie 10 lat wyniesie łącznie około 238 tys. zł. Koszt działań w okresie obowiązywania planu z zakresu monitoringu działań ochronnych (monitoring stanu siedlisk) szacunkowo wyniesie około 20 tys. zł, natomiast monitoring przedmiotu ochrony wraz z monitoringiem siedliska wyniesie około 160 tys. zł.

Koszty realizacji działań przewidzianych w planie będą pokrywane z funduszy celowych pozyskanych przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Lublinie.

Niniejszy akt normatywny oddziałuje na właścicieli gruntów oraz nie zawiera zapisów mogących skutkować wpływem na rynek pracy, nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczości, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, nie wpłynie także na sytuację i rozwój regionalny.